

MAASEUTUALUEIDEN SÄHKÖISTÄMINEN POHJOIS-KARJALASSA, SÄHKÖN TULO RÄÄKKYLÄÄN

Julkaisen tämän kirjoituksen Rääkkylän pitkäaikaisen sähköistäjän Väinö Vaskosen muistolle.

Sähkövalot syttyivät Pohjois-Karjalassa vain vähän sen jälkeen kun sähkö tuli Suomeen 1880 luvulla. Sähkön käyttö oli Suomessa alkanut Tampereella 1882. Sähkön käyttö rajoittui aluksi teollisuuslaitoksiin, ja niiden lähialueelle. Pohjois-Karjalan maaseutualueiden sähköistäminen alkoi vasta varsinaisesti kun Pohjois-Karjalan Sähkö Oy perustettiin 1945.

Sähkö tuli Joensuuhun 1885 Kauppahuone Gustaf Cederbergin omistamalle Karsikonniemen sahalle. Sähkön synnytyksenä käytti sahan höyrykone. Päätös Joensuun kaupungin sähkölaitoksen perustamisesta tehtiin 1896 ja laitos aloitti toimintansa lokakuussa 1898. Sähkö tuotettiin höyrykoneen voimalla.

Joensuun ympäristön kunnista Liperi oli pisimmällä alueensa sähköistämässä. Liperiin oli jo 1930 luvun loppuvuosina perustettu sähkön hankintaa ja jakelua varten Viinijärven Sähkö Oy ja Liperin Sähkövoima Oy. Sähkövirta Liperiin tuli Outokummusta, jossa sähkön tuotantoa ja hankintaa oli tapahtunut Outokumpu Oy:n toimesta jo 1910 luvulta saakka. Sanomalehti Karjalainen kirjoitti 17.12.1938 että viinijärveläiset saavat sähköt joululahjaksi.

Ensimmäiset sähkövalot syttyivät Rääkkylässä Paksuniemessä meijerillä jo 1910 luvun lopulla. Sähköenergia tuotettiin höyrykoneella. Johdettiin sähköä tuolloin kirkonkylään, ei historian kirjat kerro.

RÄÄKKYLÄN SÄHKÖ OY

Rääkkylän kunta, Osuusmeijeri, Osuuskauppa, Kauppa Osakeyhtiö, Säästöpankki, Osuuskassa, Suojeluskunta ja Rääkkylän puhelinyhtiö sekä joukko yksityisiä sähköntarvitsijoita perustivat syyskuussa 1938 Rääkkylän Sähkö Oy:n. Osakepääomaksi vahvistettiin 75.000 markkaa, jakautuen 150:een 500 markan suuruiseen osakkeeseen. Kokouksessaan 10.9.1938 Rääkkylän valtuusto merkitsi yhtiön osakkeita 25.000 markan arvosta.

Rääkkylän Sähkö Oy aloitti toimintansa jo vuoden 1939 alussa. Kinnulan pellolle rakennettiin pieni tiilinen rakennus ”sähkömökki” ja siihen hankittiin Lister-merkkinen diesel-aggregaatti tuottamaan sähkövirtaa. Laitoksen vähäinen teho ei kuitenkaan riittänyt kuin muutamien tärkeimpien kohteitten valaisemiseen. Kunnan laitoksista sähköä saivat ainakin kunnanlääkärin asunto, kansakoulu, Kinnula ja kunnantalo. Voimalaa pyöritettiin iltaisin vain muutamana tunnin ajan. Kun talvisota alkoi, yhtiö joutui luovuttamaan aggregaatin puolustusvoimille. Matti Hirvonen muistaa rääkkyläläisille kerrotun, jotta Rääkkylän ”sähkökone” vietiin Valamoon, jossa se antoi sähkövoimaa radiolähettimelle, jolla häirittiin vihollisen radio- ja

muuta viestintätoimintaa, ilmeisesti sitä Tildunkin ääntä. Sähkön tuotanto ”sähkömökistä” keskeytyi.

Seuraava vaihe Rääkkylän Sähkö Oy:n sähköntuotannossa oli yhteistyö yhtiön perustajaosakkaan Osuusmeijerin kanssa. Meijerin historiasta olen saanut lukea ja Matti Hirvonen muistaa, että jatkosodan aikana 1942 toteutettiin meijerin ja myllyn täydellinen sähköistäminen. Saatiin jostain hankituksi generaattori, jota meijerin höyrykone pyöritti. Virtaa johdettiin yhtiön osakkaitten talouksiin nyt meijeriltä. Yhtiö tuotti sähkövirtaa osakkailleen siksi kunnes maakunnan sähköyhtiö alkoi toimittaa sähkövirtaa kirkonkylän alueelle 1946. Pohjois-Karjalan Sähkö Oy osti Rääkkylän Sähkö Oy:n.

RÄÄKKYLÄN VALO JA VOIMA OY

Maakunnan ja Rääkkylän sähköistämistä voimakkaasti ajaneen Hypönniemen koulun opettaja Aarne Ryynäsen johdolla saarelaiset perustivat maaliskuussa 1945 Rääkkylän Valo ja Voima Oy nimisen yhtiön, jonka tavoitteena oli aloittaa Rääkkylän sähköistäminen, liittämällä Rääkkylä Outokummusta Liperiin asti jo tulleeseen sähköverkkoon. Yhtiö aloitti linjojen suunnittelun ja ilmeisesti rakentamisenkin. Yhtiön toiminta jäi kuitenkin lyhyeksi kun maakunnallinen sähköyhtiö Pohjois-Karjalan Sähkö Oy perustettiin 12.5.1945 ja Rääkkylän kunta tuli maakunnallisen yhtiön osakkaaksi. Valo ja Voima Oy luovutti varansa ja velkansa Pohjois-Karjalan Sähkö Oy:lle 1946. Suunnitellun yhteyden rakentaminen jäi sitten maakunnallisen yhtiön tehtäväksi. Vuonna 1946 johto etenikin Rääkkylässä Oravisaloon, Hypönniemeen ja kirkonkylään.

RÄÄKKYLÄN SÄHKÖVOIMA OY

Kokouksessaan 30.1.1945 valtuusto perusti Rääkkylän Sähkövoima Oy nimisen yhtiön. Hyväksyi yhtiöjärjestyksen ja merkitsi 500 kappaletta 1.000 markan nimellisarvoisia osakkeita. Lisäksi valtuusto päätti antaa perustamalleen yhtiölle 1.500.000 markan korottoman lainan. Miksi tällainen yhtiö perustettiin?

Jäljempänä Pohjois-Karjalan maaseutualueitten sähköistämisen historiasta kertoessani tuon esille maakunnallisen sähköyhtiön perustamisongelmat. Joensuun kaupungin ja maalaiskuntien välille syntyi aivan loppuvaiheessa riita yhtiön omistusoikeudesta ja kotipaikasta. Maaseutukunnat päättivät perustaa ilman Joensuuta ” Maakunnan Sähkö Oy:n. Yhtiötä ei sitten tarvittukaan perustaa, kun Joensuu lopulta antoi periksi.

Kun oli selvinnyt, että sähkövirtaa on mahdollista saada valtakunnan verkostosta ilman maakunnallista sähköyhtiötä Outokummusta Liperin Sähkövoima Oy:n sähköverkon kautta, aktiivinen Rääkkylä ei jäänyt odottamaan maakunnan riitojen selviämistä, vaan ryhtyi toimiin perustamalla yhtiön, joka alkaisi sähköistää Rääkkylää. Saarelaiset perustivat tuon edellä kerrotun Rääkkylän Valo ja Voima Oy:n, joka ehti jo aloittaa linjojen rakentamisen ennen Pohjois-Karjalan Sähkö Oy:n lopullista perustamista.

Rääkkylän Sähkövoima Oy:tä ei sitten tarvittukaan, kun päästiin yksimielisyyteen maakunnallisen sähköyhtiön perustamisesta.

Kokouksessaan 7.6.1945 valtuusto totesi tilanteen, päätti liittyä Pohjois-Karjalan Sähkö Oy:n osakkaaksi ja merkitsi osakepääoman 50.000 markkaa sekä valitsi edustajat yhtiön perustavaan kokoukseen.

POHJOIS-KARJALAN MAASEUTUALUEIDEN SÄHKÖISTÄMISEN HISTORIAA

Sähköistämisen alkuvaiheille maakunnassamme oli ominaista pienten jakelusähkölaitosten perustaminen lähinnä tehdaslaitosten yhteyteen. Tehtaitten sähköistämisen varjossa virisi myös yksityisten ihmisten harjoittamaa sähkön tuotantoa jo 1910-luvun loppuvuosista alkaen. Pieniin koskiin ja puroihin rakennettiin ”sähkömyllyjä” jotka olivat periaatteeltaan samanlaisia kuin suuremmatkin laitokset.

Kerron omana muistonani, että 1940-luvun alussa synnyinkotini ohi virtaavaan Viinijokeen Polvijärven Kupinpurolla rakennettiin tällainen sähkömylly, jossa suuri vesiratas pyöritti generaattoria, joka tuotti sähkövirtaa valaisemaan kotiani ja kolmea naapuritaloa. Maakunnan sähkölaitoksen sähköä saimme vasta 1950-1960-lukujen vaihteessa.

Varsinaisesti Pohjois-Karjalan sähköistäminen lähti käyntiin maakunnallisen sähköyhtiön tultua monien eri vaiheitten jälkeen perustetuksi 1945.

Pitkään vireillä ollut Puntarikosken rakennushanke oli tavallaan avainasemassa koko Pohjois-Karjalan sähköistämisen kannalta, sillä suunnitelman eri vaiheet epäsuorasti johtivat maakunnallisen sähkölaitoksen syntyyn.

Joensuun kaupunki anoi jo 1930 luvulla oikeutta saada vuokrata Puntarikosken alue ja rakentaa sinne voimalaitos. Suunnitelman mukaan sen tuotosta olisi 1/3 käytetty Joensuun kaupungin ja 2/3 lähikuntien voiman tarpeisiin. Kaupunki sai luvan monine ehtoineen. Kaupungin valtuusto äänestyksen jälkeen, yhden äänen enemmistöllä, päätti hylätä Puntarikosken suunnitelman. Asia raukesi ja tuli sota-aika.

Sota-aikana oli suuri puute nestemäisistä polttoaineista. Tämä puute oli ratkaiseva sysäys ryhtymiseksi sähköntuotannon aloittamistoimiin. Jatkosodan kestäessä Liperin Sähkövoima Oy:n puheenjohtaja metsänhoitaja Rurik Saraste kutsui 8.1.1943 Kontiolahden, Pyhäselän, Polvijärven ja Rääkkylän kunnallislautakuntien edustajat neuvotteluun alueen sähköistämisasiosta. Rääkkylää neuvottelussa edusti Hypönniemen koulun opettaja Aarne Ryyänen. Kuten neuvottelun kokoonpanosta havaitaan, kyseessä oli nimenomaan maalaiskuntien informoimiseksi ja samalla niiden mahdollisen tuen saamiseksi järjestetty kokous.

Keskeisin sanoma tuosta kokouksesta läsnä olleille kunnille näyttää olleen, että silloisissa oloissa ja lähimmässä tulevaisuudessakin, ei ole muuta mahdollisuutta

sähkövoiman ja valon hankkimiseksi Joensuun ympäristön kuntiin kuin Puntarikosken rakentaminen.

Seuraava neuvottelu oli jo 12.2.1943. Siihen oli kutsuttu lisäksi Joensuun kaupungin ja Pielisensuun ja Liperin kuntien edustajat. Neuvottelussa oltiin yksimielisiä Puntarikosken rakentamisesta ja valittiin sähköistämistoimikunta asiaa eteenpäin viemään. Toimikunnan puheenjohtajaksi valittiin Saraste. Toimikunnan oli heti selvitettävä, vuokraako valtio Puntarikosken alueen. Outokumpu Oy:n kanssa tuli selvittää, missä määrin yhtiö voisi tulevaisuudessa antaa lisäsähköä Joensuun alueelle.

Valjastamaton Puntarikoski oli paitsi virkistyskalastajien ihannepaikka, myös osa uittoväylää Höytiäiseltä Pyhäselkään. Virtaavan veden voima haluttiin kuitenkin siirtää sähkönä lähialueiden hyödyksi. Kuva: Pohjois-Karjalan Sähkö Oy.

Valtioneuvosto ei anottua lupaa myöntänyt. Sähköistämispulmaan ratkaisua oli nyt haettava toista tietä. Oli laajennettava yhteistoiminnan pohjaa ja käännättävä Outokumpu Oy:n puoleen sähkövirran saamiseksi yhtiön kautta valtakunnan verkostosta. Outokumpu Oy olikin valmis luovuttamaan riittävän määrän sähkövirtaa niin pian kuin yhtiö saa uusituksi Imatran johtonsa ja Imatran voimalaitos puolestaan kykenee siirtämään Outokumpuun riittävän määrän sähkövirtaa yhtiön uuden rakennusohjelman edellyttämällä tavalla. Tämän uuden järjestelyn ansiosta entinen Imatran johto voitaisiin luovuttaa Pohjois-Karjalan sähköistämiseksi mahdollisesti perustettavan sähköyhtiön käyttöön.

Tämän jälkeen tulisi luovuttaa maaseutualueiden sähköistämisen esitaistelija metsänhoitaja Saraste saattoikin 14.10.1943 Rääkkylän sähköistämistä innokkaasti

ajaneelle Aarne Rynnäselle lähettämässään kirjeessä todeta, että tie maakunnallisen sähköyhtiön perustamiselle on avattu.

28.10.1943 pidetyssä toimikunnan kokouksessa päätettiin luopua Puntarikoski hankkeesta. Aluksi suunniteltiin jakeluyhtiön perustamista niiden kuntien kesken, jotka olivat osallistuneet Puntarikoski rakennushankkeeseen (Joensuu, Pielisensuu, Kontiolahti, Liperi, Pyhäselkä, Polvijärvi ja Rääkkylä) Valittiin työvaliokunta asiaa valmistelemaan. Työvaliokunnan työ eteni hitaasti.

Meni vielä puolitoista vuotta ennen kuin maakunnallinen sähköyhtiö voitiin perustaa kuntien ja eräiden liikelaitosten kokouksessa 12.5.1945. Rääkkylän kuntaa tässä kokouksessa edusti Aarne Rynnänen.

Viimeiseksi aikaa vieväksi vaikeudeksi muodostui, kuten myöhemminkin kuntien yhteistoimintaa perustettaessa, omistusoikeuden ja päätösvallan jako maaseutukuntien ja Joensuun kaupungin kesken. Joensuu vaati yhtiössä osakeenemmistöä ja sitä kautta suurinta päätösvaltaa. Pielisensuun kunta, joka näyttää käyttäneen maaseutukuntien ”ääntä” vaati, että maaseutukuntien omistusoikeuden tulee olla 60 % ja Joensuun 40 %. Lisäksi yhtiön kotipaikaksi vaadittiin Pielisensuun kuntaa.

Puntarikosken voimalaitos yläkanavan suunnalta nähtynä. Kuva: Tommi Sallinen

Merkille pantavaa on, että vielä 7.4.1945 pidetyssä kuntien neuvottelussa, johon ei näytä Joensuu ollenkaan osallistuneen, on päätetty, että maaseutukunnat perustavat sähköyhtiön nimellä ”Maakunnan Sähkö Oy” Yhtiön kotipaikkana tulisi olemaan Pielisensuun kunta ja toimialueena Pohjois-Karjala ja Itä-Savo, kun Kaavi ja Tuusniemi olivat tulossa yhtiön osakkaiksi. Kuukauden päästä sitten yksimielisesti

perustettiin Pohjois-Karjalan Sähkö Oy. Kotipaikaksi tuli Pielisensuun kunta. Joensuu antoi periksi. Ensimmäisessä yhtiökokouksessa perustettu hallintoneuvosto huhtikuussa 1946 pitämässään kokouksessa kuitenkin päätti, että ”käytännöllisistä syistä” yhtiön kotipaikka siirretään Joensuuhun. Samana päivänä pidetty yhtiökokous hyväksyi tämän esityksen.

Pohjois-Karjalan sähköistyksessä moni seikka henkilöity metsänhoitaja Rurik Sarasteessa. Tämän monipuolisen henkilön toiminta Liperin Sähkövoima Oy:ssä ja Puntarikosken rakentamissuunnitelmien parissa veivät hänet keskeiseen rooliin myös Pohjois-Karjalan Sähkö Oy:n syntyhistoriassa ja toiminnan ensimmäisinä vuosina. Saraste oli yhtiön toimitusjohtajana vuosina 1945-1949. Kuva: Pohjois-Karjalan Sähkö Oy.

Pohjois-Karjalan Sähkö Oy:n toiminta ja maakunnan sähköistäminen pääsi alkamaan. Maaseutualueiden sähköistämisen esitaistelijasta liperiläisestä Rurik Sarasteesta tuli Pohjois-Karjalan Sähkö Oy:n ensimmäinen toimitusjohtaja vuosiksi 1945-1949. Rääkkylän sähköistämisen ”esitaistelijana” voidaan puolestaan pitää Hypönniemen koulun opettajaa Aarne Ryytästä. Hän toimi Pohjois-Karjalan Sähkö Oy:n hallintoneuvoston jäsenenä vuoteen 1955. Aarne Ryytäsen jälkeen hallintoneuvoston jäseneksi Rääkkylästä tuli Eljas Hirvonen. Kauppalan Eljas oli

hallintoneuvoston jäsen aina vuoteen 1976 saakka. Hänestä tuli hallintoneuvoston puheenjohtaja polvijärveläisen kansanedustaja Heikki Soinisen jälkeen 1957, jota tehtävää Eljas hoiti vuoteen 1975 saakka. Muistelija toimi hallintoneuvoston jäsenenä 1988-1997.

RÄÄKKYLÄN KUNNAN SÄHKÖISTÄMINEN ALKAA

Maakunnallisen sähköyhtiön perustamisen jälkeen Rääkkylän kunnan alueen sähköistäminen alkoi ripeästi.

Pohjois-Karjalan Sähkö Oy:n toimittamaa sähkövirtaa saatiin Outokummusta Liperin kautta ensimmäisen kerran 26.10.1946 kello 13.00 noin parin tunnin ajan ja sitten jatkuvasti 31.10.1946 lähtien. Kunnan sähköistämistä voimakkaasti ajaneen opettaja Aarne Ryynäsen aloitteesta vietettiin kunnantalolla ”Valon Juhlaa” 16.11.1946. Kunta tarjosi osanottajille ”korvike” kahvit.

Muuntopiirien perustamiset ja muuntoasemien valmistumiset kuvannevat parhaiten, missä tahdissa sähköt saatiin kyliimme ja niiden eri alueille. Aluksi sähköt tulivat talouksiin lähes yksinomaan valaistusta ja radiota varten. Muita sähköllä toimivia laitteitahan ei yleensä vielä ollut. Kysyntä sähköjen saamiseksi oli poikkeuksellisen suurta. Sähköistä 1940-1950 lukujen vaihteessa suoranaisesti kilpailtiin. Samaan aikaan sähköyhtiöllä oli suuria vaikeuksia asennustarvikkeitten saannissa. Pylväitä pystytettiin talkoovoimin. Tuttavani, eläkkeellä oleva, entinen Pohjois-Karjalan Sähkö Oy:n sähkölinjojen rakentaja haastattelussani kertoi, että aluksi muuntopiirejä rakennettiin harvempaan ja johtoja vedettiin pitkiäkin matkoja taloihin. Kun kiinteistöjen sähkön tarve lisääntyi, muuntopiirejä ryhdyttiin jakamaan riittävän virran saamiseksi kiinteistöille. Kun tarkastelette oman alueenne muuntopiirin valmistumisaikaa ja sähkölampun syttymistä kotitaloudessanne, niissä saattaa olla vuosienkin ero, koska sähkövirta on aluksi saattanut tulla talouteenne kaukaisemmasta muuntopiiristä.

Sähkön tulo kyliimme/muuntopiirien perustaminen:

- 1946** Oravisalo, Hypönniemi, kirkonkylä
- 1947** Rasivaara
- 1948** Jaama, Piimäjoki, Voiniemi, Vannila, Pirttikallio, Paksuniemi
- 1949** Kiesvaara, Sintsi
- 1950** Oravilahti, Nieminen, Kompakka
- 1951** Täitimänniemi, Vahalahti
- 1952** Hiisjoki, Heinonniemi
- 1953** Heinonniemi, Kokonsalo, Leskelä, Rasisalo, Varpasalo, Taipale, Louhela
- 1954** Anttila, Hernevaara, Leppilampi
- 1955** Suokoivikko, Siurlahti
- 1956** Sangenlahti
- 1957** Rajala, Pässiniemi
- 1958** –
- 1959** Arvinsalmi, Salmela
- 1960** –
- 1961** Pötsönlahti, Rajalahti, Mensu, Keikko
- 1962** Leppävaara, Pässilä, Haapasalmi, Kekäle, Koivusalo, Pykälä, Rupla

- 1963** Marjokangas, Sulkulahti, Koivukumpu, Kylmäpohja, Roikko, Martikkala
- 1964** Tahvola, Kuusikko, Petrola, Sarikko, Apula, Vänskänsalmi, Pappila
- 1965** Vesiasema, Nurmela, Kähkölä
- 1966** Ihala, Lamminpohja, Resko, Seppälä, Tainio, Kirkko, Oravilahden pengerrys
- 1967** Paloasema, Petilä, Hovila, Rapakko, Kaasila, Kurkela, Nissilä Kurssikeskus
- 1968** Pyssysalo, Valaja, Kaipiainen, Lamminsalo, Nissilä, Katajavaara, Suonpää, Saviniemi, Suokönttälä, Ikolanmäki, Pahkala, Lamminsalo
- 1969** Erola, Hypönniemen koulu, Kotila, Porttisuo, Vuorilahti, Jutta, Kelvä, Mäensalo
- 1970** Kinnula, Ukonlahti, Murtolahti, Iijala, Sintsilä, Mustaoja, Ahola, Siurula, Surakkala
- 1971** Hakoniemi, Juvola, Pukinpohjukka, Karpanlahti, Rouvila, Rajaselkä, Vihi
- 1972** Palomäki, Rautiala, Kieskangas, Hämeenlahti
- 1973** Jokilampi, Venturinhovi, Pajula, Venturi, Järvenpää, Lamminranta, Kapakanmäki, Halla, Yläpiha
- 1974** Piimälahti, Asikonsaari

Rääkkylän alueen sähköistäminen näyttää toteutuneen aina 1960-luvun puoleen väliin saakka kuntalaisten aktiivisuuden pohjalta. Kunnanhallinnon ei ole toimintaan tarvinnut enemmälti puuttua.

Rääkkylän kylien sähköistäminen on ollut ensimmäisen kerran kunnassa käsiteltävänä kunnanvaltuuston kokouksessa 28.2.1966. Pohjois-Karjalan Sähkö Oy on lähettänyt kunnalle kirjeen, jossa se ilmoittaa, että Ukonlahden, Jokikummun ja Rajaselän muuntopiirejä ei voida rakentaa, koska liittyjiä ei ole riittävästi ja esittää, että kunta antaisi puuttuvan lisärahoituksen.

Valtuusto ei käsittele asiaa, vaan esittää sähköyhtiölle järjestettäväksi neuvottelun kylien asukkaitten kanssa, johon neuvotteluun kunnankin edustus osallistuisi. Neuvottelu ilmeisesti pidettiin.

Jotta koko kunnan alue saadaan sähköistetyksi vuoden 1971 talousarvioon varataan määräraha muuntopiirien puuttuvien tariffiyksikköjen lunastamiseen. 1971 kunnan apua sähköistämiseen saavat Männikön, Koivikon, Karpanlahden, Rajaselän ja Ukonlahti II muuntopiirit.

Rääkkylän kylien sähköistämisasiat tulivat esille Paasilinnan TV ohjelmassa kevättalvella 1972, kun kansantaiteilija Simo Kurki esitti ohjelmassa ”Pimeän Venturin kylän polskan”. Olen kirjoittanut tuosta TV ohjelmasta erillisen kirjoituksen, ”Kansalaisen tietolaari”.

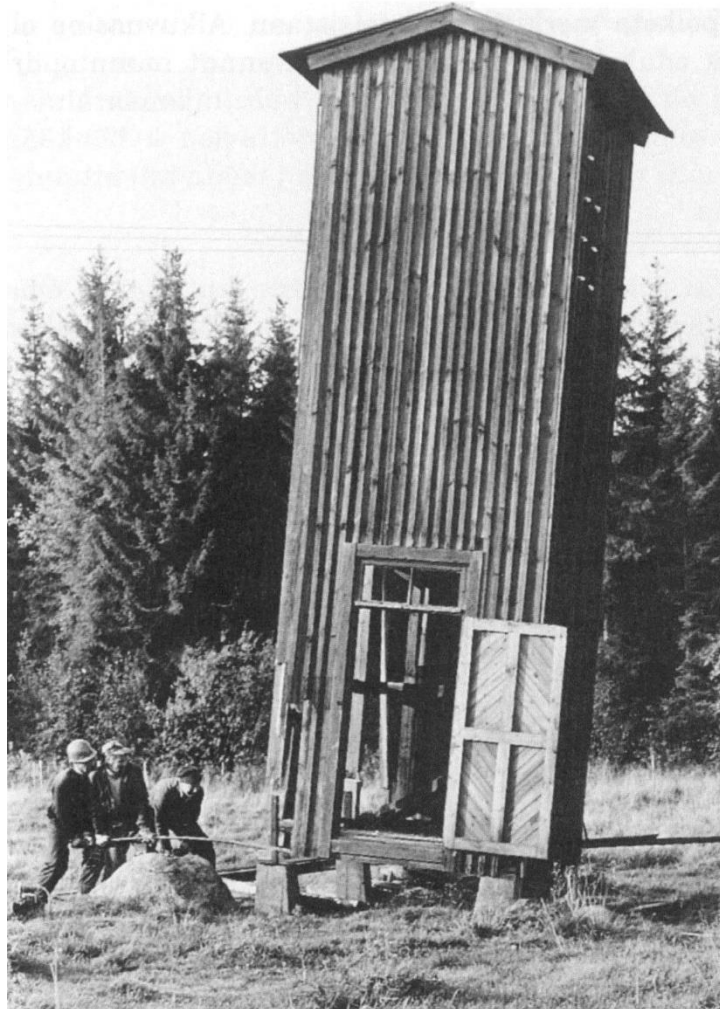
Tuolloin 1972 Rääkkylän alueesta oli sähköistetty 90 prosenttia. Rääkkylän sähköistäminen Pohjois-Karjalan Sähkö Oy:n toimialueella oli toiseksi paras. Paras sähköistysprosentti oli Kesälähdellä. Sähköistämättömät alueet tuolloin näyttävät Rääkkylässä olleen Venturi, osa Piimälahtea, Järvenpää ja Asikonsaari.

Ilmeisesti tuo Niemisen alueen asioita käsittelevä Paasilinnan TV ohjelma sai aikaan sen, että kunnan valtuusto 29.6.1972 pitämässään kokouksessa päätti osallistua Järvenpään muuntopiirin rakennuskustannuksiin 10.000 markalla ja Venturin muuntopiirin rakennuskustannuksiin 15.000 markalla. Muuntopiirit valmistuivat

seuraavana vuonna 1973. Sähköt Piimälahdelle tulivat 1974. Kun Asikonsaari sai sähköt 1975, voidaan Rääkkylän kunnan alueen katsoa tulleen sähköistetyksi maakunnan sähkölaitoksen toimesta.

Sähkön tarpeen lisääntyessä uusien lisämuuntopiirien rakentaminen jatkui voimakkaana aina 1980 luvun lopulle saakka. Muutamien muuntopiirien rakentamiseksi kunta myönsi avustusta.

Muuntopiirin perustaminen ja sähköjen saaminen kylälle oli niin suuri ja tärkeä tapahtuma, että lähes poikkeuksetta kylällä järjestettiin jossakin talossa valojuhlat. Juhlistamassa sähkövalon tuloa kylälle olivat kyläläisten lisäksi kutsuttuina Pohjois-Karjalan Sähkö Oy:n edustajat. Kunnankin edustajia valojuhliin kutsuttiin. Valojuhlista ajan kanssa muodostui sähkön käytön ja koneiden esittely- ja opastustilaisuuksia.

Puukoppimuuntamot ovat olleet olennainen osa sähköistyksen piiriin saatettua maisemaa. Nyt ne ovat kuitenkin katoamassa. Pohjois-Karjalan Sähkö Oy:n vuonna 1953 omistamasta 353 pysyvästä muuntamosta 342 sijaitsi puukopissa, 10 tiilikopissa ja 1 pylväässä. Jo vuonna 1971 vastaavat lukemat olivat 2468 muuntamon osalta 144, 20 ja 2304. Kuvassa kammetaan nurin lajissaan

Rääkkylän viimeistä syyskuussa 1983. Kaatajina Voitto Päivinen (vas.), Aimo Pykäläinen ja Toivo Helminen. Kuva: Pohjois-Karjalan Sähkö Oy.

Oravisaalossa syttyivät maakunnan sähköyhtiön tuomat valot jo 1946. Veikko Sallinen oli tuolloin koulupoika. Hän muistelee, että kyläläiset kokoontuivat hänen kotiinsa valojuhlisiin suuren tapahtuman kunniaksi.

Olin mukana muutamissa valojuhlissa. Erityisesti mieleeni on jäänyt Venturin Hovissa pidetyt valojuhlat, joissa oli mukana myös silloinen persoonallinen Pohjois-Karjalan Sähkö Oy:n toimitusjohtaja Onni Mäkelä ”Iso-Onni” sekä kunnallisneuvos Eljas Hirvonen, joka tuolloin toimi sähköyhtiön hallintoneuvoston puheenjohtajana.

Ilkka Simanainen
huhtikuu 2013

Lähteet:

Jukka Erävuori: Pohjois-Karjalan Sähkö Oy:n historia 1945-1969

Pekka Kauppinen: Muutoksen virrassa, Pohjois-Karjalan Sähkö Oy 1945-1995

Rääkkylän kunnanhallituksen ja valtuuston pöytäkirjat

Sanomalehdet Karjalainen ja Karjalan Maa, Paikallislehti Kotiseutu-uutiset